

Saksutredning

Arkivsak: 2024/739-2

Saksbehandler: Kai Øverland

Sakens gang

Saksnr.	Møtedato	Utvalg
15/24	04.06.2024	Plan- og miljøutvalget
37/24	11.06.2024	Formannskapet

Høringsuttalelse om statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

Kommunedirektørens innstilling

Endringene som kommer frem av høringsforslaget, er delvis allerede ivaretatt gjennom kommunens forvaltning basert på Kommuneplanens samfunnsdel. Formannskapet er derfor positiv til tydeliggjøringen innenfor fagområdene som sikrer forsvarlig utvikling.

Høringsforslaget får konsekvenser for kommunen og utbyggere med tanke på økt ressursbruk og økt tidsbruk på planarbeidet. Endringene forutsetter økt samarbeid mellom stat, kommuner og privat sektor for å legge til rette for «best praksis».

Skaun tilhører Trondheimsregionen og derav kapittel 4. Formannskapet er derfor usikker på handlingsrommet for å kunne sikre opprettholdelse av grendestrukturen i kommunen.

Plan- og miljøutvalgets behandling av sak 15/2024 i møte den

04.06.2024:

Behandling

Det ble innvilget gruppemøte under behandling av saken.

Votering:

Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Endringene som kommer frem av høringsforslaget, er delvis allerede ivaretatt gjennom kommunens forvaltning basert på Kommuneplanens samfunnsdel. Formannskapet er derfor positiv til tydeliggjøringen innenfor fagområdene som sikrer forsvarlig utvikling.

Høringsforslaget får konsekvenser for kommunen og utbyggere med tanke på økt ressursbruk og økt tidsbruk på planarbeidet. Endringene forutsetter økt samarbeid mellom stat, kommuner og privat sektor for å legge til rette for «best praksis».

Skaun tilhører Trondheimsregionen og derav kapittel 4. Formannskapet er derfor usikker på handlingsrommet for å kunne sikre opprettholdelse av grendestrukturen i kommunen.

Formannskapets behandling av sak 37/2024 i møte den 11.06.2024:

Behandling

Avdelingsleder Kai Øverland møtte i saken.

Ordfører fremmet følgende tillegg i høringsuttalelsen på vegne av flertallsgruppa (tillegg til eksisterende høringssvar i kursiv):

Kapittel 3 i retningslinjene bygger på overordnede prinsipper som skal gjelde hele landet.

3.1 Samordnet areal- og transportplanlegging:

Høringsforslaget legger opp til noe mer fokus på gående og syklende enn gjeldende retningslinjer. Kommunen har allerede godt fokus på tilgjengelighet, og mobilitet ivaretas i arealplanene som utarbeides. Gjennom miljøpakkesamarbeidet får vi også mulighet til forbedring av kunnskapsgrunnlaget. *I Skaun er det ikke så store avstander, men kollektivtilbudet er minimalt. Vi ønsker bosetting i hele kommune, så denne delen av retningslinjene ser vi på som sterkt sentraliserende. Vi ønsker at det*

bor folk i alle grender, også de som ikke er tilknyttet kollektivtransporttilbud, og håper også statlige planretningslinjer kan tilrettelegge for dette.

Del 3.4 omtaler boligsammensetning og fritidsboligsammensetning. Vi ser utfordringer knyttet til fortetningsprinsippet i retningslinjene. Vi ønsker som kommune handlingsrommet til å prioritere og utøve kommunalt skjønn i hvor vi ønsker boligbygging og fritidsboliger. Skal vi som kommune lykkes med å være attraktiv for boligbygging er det essensielt at vi kan tilrettelegge for bygging der det ønskes. Skaun er en kommune med sterk tilhørighetsfølelse til hvert enkelt område, noe vi har tatt høyde for i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

3.6 Næring og industri:

Det skal tas hensyn til nærings- og industrivirksomheters arealbehov og samfunnets samlede behov for verdiskaping. For næringsområdet Thamshamn og planlagte næringsområdet for Furuvika forventer kommunen at dette svares ut i kommende planforslag

3.9 Jordvern:

Det bør vurderes å oppheve gamle planer som innebærer omdisponering av dyrka jord, og tilbakeføre arealene til LNFR-formål. Dette er nytt punkt i samsvar med tidligere rundskriv. I hovedsak er dette aktuelt ved rullering av kommuneplanens arealdel, men kan og være aktuelt ved opphevelse av eldre reguleringsplaner.

3.10 Klima, naturmangfold og friluftsliv:

Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer, slik at disse arealenes kvalitet og evne til økosystemtjenester, karbonlagring og klimatilpasning opprettholdes. I arbeidet med ny KPA har fokuset vært å unngå nedbygging av skogsområder med høy produktivitet og myr. Foreløpig er det ikke utarbeidet vitenskapelige kriterier/verdier på omdisponering av naturtyper som kommunene kan benytte i klimaregnskap.

3.11 Samfunnssikkerhet, beredskap og naturfare:

I arbeidet med ny KPA har kommunen hatt fokus på å avklare fareområder og

bestemmelser til hensynsonene. Utarbeidelse av ROS analyser og ved ytelseskrav på tiltak skal ta høyde for klimarelaterte hendelser. Dette praktiseres allerede, men er utfordrende for både kommunen og tiltakshaver.

4.1 Nullvekstmålet:

Skaun kommune er innenfor regionen med Trondheim og inngår i kapittel 4. Veksten i persontransporten skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Skaun kommune har fortsatt noen områder for spredt bebyggelse og ønsker å opprettholde grendene ved begrenset omfang av utbygging, dette for å ivareta landbruksdrift og identitet. Kommunen har satt av tilstrekkelig med areal nært opp og i tettstedene. Kommunedirektøren savner en fordelingsnøkkel for vekst mellom tettstedene og øvrige spredte områder

I kapittel 6 skisseres det punkter rundt beslutningsgrunnlaget.

Skaun kommune anerkjenner behovet for kunnskapsgrunnlag, men vil samtidig påpeke kostnadene ved utallige konsekvensutredninger i plan og arealsaker, samtidig som vi vil påpeke hvilken kunnskap som etterspørres, og for hvem. Vi vil understreke viktigheten av lokal kunnskap og lokale beslutninger for hva som skal vektlegges av kunnskapsgrunnlag, og hvilket kunnskapsgrunnlag som er godt nok til å fatte avgjørelser i plansaker. Kommunen er i stor grad kartlagt flere ganger gjennom forskjellige undersøkelser. Resultatene fra disse kartleggingene må i større grad kunne benyttes i kunnskapsgrunnlaget uten at man påtvinges nye og kostbare undersøkelser i forkant av et tiltak.

6.1 Kommunen har god kompetanse og har muligheter for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag gjennom byvekstavtalen.

6.2 Tettstedene i kommunen ligger i hovedsak langs godt utviklede transportakser og vil fokusere utbygging langs disse. Krav til utredning for gående og syklende jobbes det med i forhold til totaloversikt og prioriteringer.

6.3 Kommunen har gjennom ny KPA utarbeidet arealregnskap, som gir oversikt på natur og landbruk. På sikt bør kommunen sette målkrav samt forbedre arealregnskapet. Kommunedirektøren ser nytten av et arealregnskap, men metode og beregninger bør standardiseres for kommunene. Arealregnskapet forutsetter at datagrunnlaget er enhetlig og oppdatert.

6.4 Kommunen har i ny KPA vurdert planreserve og målkonflikt.

Kommunedirektøren tolker høringsforslaget som presisering av tidligere rundskriv og at det forventes en tydeligere redegjørelse for opprettholdelse av planreserven.

6.5 I kommuneplanens samfunnsdel har kommunen satt mål og strategier som omfatter arealbruk og mobilitet.

6.6 Gjennom regionsamarbeidet har kommunen godt kunnskapsgrunnlag på den demografiske utviklingen for Skaun og regionen. Sikre variert bebyggelse som sikrer et bredt boligtilbud er allerede ivaretatt i plansaksbehandlingen. Foreløpig er det ikke utarbeidet overordnet boligbehovsanalyse for Skaun eller regionen.

6.7 Kommunedirektøren har lagt til grunn helhetlig ROS analyse ved utarbeidelse av ny KPA.

Konklusjon

Endringene som kommer frem av høringsforslaget, er delvis allerede ivaretatt gjennom kommunens forvaltning. Kommunedirektøren er derfor positiv til tydeliggjøringen innenfor fagområdene som sikrer forsvarlig utvikling. Samtidig har høringsforslaget konsekvenser for kommunen og utbyggere med tanke på økt ressursbruk og økt tidsbruk på planarbeidet. Endringene forutsetter økt samarbeid mellom stat, kommuner og privat sektor for å legge til rette for «best praksis».

Prinsipielt er det viktig at den lokale selvråderetten, lokalt skjønn og kommunenes utøvelse av dette blir hensyntatt og styrket. Arealbruk er et viktig virkemiddel for både utvikling av en kommune. Vi anser det som viktig at statlige planretningslinjer tilrettelegger for gode lokale prosesser og god lokal forankring uten for stramme retningslinjer fra statlig hold. Det er lokalpolitikere som hver dag står på for egne lokalsamfunn som vet hvor det passer med vern, boligbygging eller næringsutvikling. En ny planretningslinje vil derfor kunne gi oss handlingsrom til i størst mulig grad selv utforme vår kommune for fremtiden. Det ansees som svært positivt at vi gjennom disse planretningslinjene kan

tilrettelegge for spredt boligbygging gjennom kommuneplanens arealdel, men påpeker igjen en bekymring over krav om kunnskapsgrunnlag og kostnadene ved dette, samt innsigelsesinstuttet fra overgripende myndigheter.

Kommunedirektørens innstilling ble satt opp i mot forslaget fra flertallsgruppa. Forslaget fra flertallsgruppa ble enstemmig vedtatt. Kommunedirektørens innstilling falt dermed.

Vedtak

Kapittel 3 i retningslinjene bygger på overordnede prinsipper som skal gjelde hele landet.

3.1 Samordnet areal- og transportplanlegging:

Høringsforslaget legger opp til noe mer fokus på gående og syklende enn gjeldende retningslinjer. Kommunen har allerede godt fokus på tilgjengelighet, og mobilitet ivaretas i arealplanene som utarbeides. Gjennom miljøpakkesamarbeidet får vi også mulighet til forbedring av kunnskapsgrunnlaget. I Skaun er det ikke så store avstander, men kollektivtilbudet er minimalt. Vi ønsker bosetting i hele kommune, så denne delen av retningslinjene ser vi på som sterkt sentraliserende. Vi ønsker at det bor folk i alle grender, også de som ikke er tilknyttet kollektivtransporttilbud, og håper også statlige planretningslinjer kan tilrettelegge for dette.

Del 3.4 omtaler boligsammensetning og fritidsboligsammensetning. Vi ser utfordringer knyttet til fortetningsprinsippet i retningslinjene. Vi ønsker som kommune handlingsrommet til å prioritere og utøve kommunalt skjønn i hvor vi ønsker boligbygging og fritidsboliger. Skal vi som kommune lykkes med å være attraktiv for boligbygging er det essensielt at vi kan tilrettelegge for bygging der det ønskes. Skaun er en kommune med sterk tilhørighetsfølelse til hvert enkelt område, noe vi har tatt høyde for i kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

3.6 Næring og industri:

Det skal tas hensyn til nærings- og industrivirksomheters arealbehov og samfunnets samlede behov for verdiskaping. For næringsområdet Thamshamn

og planlagte næringsområdet for Furuвика forventer kommunen at dette svares ut i kommende planforslag

3.9 Jordvern:

Det bør vurderes å oppheve gamle planer som innebærer omdisponering av dyrka jord, og tilbakeføre arealene til LNFR-formål. Dette er nytt punkt i samsvar med tidligere rundskriv. I hovedsak er dette aktuelt ved rullering av kommuneplanens arealdel, men kan og være aktuelt ved opphevelse av eldre reguleringsplaner.

3.10 Klima, naturmangfold og friluftsliv:

Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer, slik at disse arealenes kvalitet og evne til økosystemtjenester, karbonlagring og klimatilpasning opprettholdes. I arbeidet med ny KPA har fokuset vært å unngå nedbygging av skogsområder med høy produktivitet og myr. Foreløpig er det ikke utarbeidet vitenskapelige kriterier/verdier på omdisponering av naturtyper som kommunene kan benytte i klimaregnskap.

3.11 Samfunnssikkerhet, beredskap og naturfare:

I arbeidet med ny KPA har kommunen hatt fokus på å avklare fareområder og bestemmelser til hensynsonene. Utarbeidelse av ROS analyser og ved ytelseskrav på tiltak skal ta høyde for klimarelaterte hendelser. Dette praktiseres allerede, men er utfordrende for både kommunen og tiltakshaver.

4.1 Nullvekstmålet:

Skaun kommune er innenfor regionen med Trondheim og inngår i kapittel 4. Veksten i persontransporten skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Skaun kommune har fortsatt noen områder for spredt bebyggelse og ønsker å opprettholde grendene ved begrenset omfang av utbygging, dette for å ivareta landbruksdrift og identitet. Kommunen har satt av tilstrekkelig med areal nært opp og i tettstedene. Kommunedirektøren savner en fordelingsnøkkel for vekst mellom tettstedene og øvrige spredte områder

I kapittel 6 skisseres det punkter rundt beslutningsgrunnlaget.

Skaun kommune anerkjenner behovet for kunnskapsgrunnlag, men vil samtidig påpeke kostnadene ved utallige konsekvensutredninger i plan og arealsaker, samtidig som vi vil påpeke hvilken kunnskap som etterspørres, og for hvem. Vi vil understreke viktigheten av lokal kunnskap og lokale beslutninger for hva som skal vektlegges av kunnskapsgrunnlag, og hvilket kunnskapsgrunnlag som er godt nok til å fatte avgjørelser i plansaker. Kommunen er i stor grad kartlagt flere ganger gjennom forskjellige undersøkelser. Resultatene fra disse kartleggingene må i større grad kunne benyttes i kunnskapsgrunnlaget uten at man påtvinges nye og kostbare undersøkelser i forkant av et tiltak.

6.1 Kommunen har god kompetanse og har muligheter for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag gjennom byvekstavtalen.

6.2 Tettstedene i kommunen ligger i hovedsak langs godt utviklede transportakser og vil fokusere utbygging langs disse. Krav til utredning for gående og syklende jobbes det med i forhold til totaloversikt og prioriteringer.

6.3 Kommunen har gjennom ny KPA utarbeidet arealregnskap, som gir oversikt på natur og landbruk. På sikt bør kommunen sette målkrav samt forbedre arealregnskapet. Kommunedirektøren ser nytten av et arealregnskap, men metode og beregninger bør standardiseres for kommunene. Arealregnskapet forutsetter at datagrunnlaget er enhetlig og oppdatert.

6.4 Kommunen har i ny KPA vurdert planreserve og målkonflikt. Kommunedirektøren tolker høringsforslaget som presisering av tidligere rundskriv og at det forventes en tydeligere redegjørelse for opprettholdelse av planreserven.

6.5 I kommuneplanens samfunnsdel har kommunen satt mål og strategier som omfatter arealbruk og mobilitet.

6.6 Gjennom regionsamarbeidet har kommunen godt kunnskapsgrunnlag på den demografiske utviklingen for Skaun og regionen. Sikre variert bebyggelse som sikrer et bredt boligtilbud er allerede ivaretatt i plansaksbehandlingen. Foreløpig

er det ikke utarbeidet overordnet boligbehovsanalyse for Skaun eller regionen.

6.7 Kommunedirektøren har lagt til grunn helhetlig ROS analyse ved utarbeidelse av ny KPA.

Konklusjon

Endringene som kommer frem av høringsforslaget, er delvis allerede ivaretatt gjennom kommunens forvaltning. Kommunedirektøren er derfor positiv til tydeliggjøringen innenfor fagområdene som sikrer forsvarlig utvikling. Samtidig har høringsforslaget konsekvenser for kommunen og utbyggere med tanke på økt ressursbruk og økt tidsbruk på planarbeidet. Endringene forutsetter økt samarbeid mellom stat, kommuner og privat sektor for å legge til rette for «best praksis».

Prinsipielt er det viktig at den lokale selvråderetten, lokalt skjønn og kommunenes utøvelse av dette blir hensyntatt og styrket. Arealbruk er et viktig virkemiddel for både utvikling av en kommune. Vi anser det som viktig at statlige planretningslinjer tilrettelegger for gode lokale prosesser og god lokal forankring uten for stramme retningslinjer fra statlig hold. Det er lokalpolitikere som hver dag står på for egne lokalsamfunn som vet hvor det passer med vern, boligbygging eller næringsutvikling. En ny planretningslinje vil derfor kunne gi oss handlingsrom til i størst mulig grad selv utforme vår kommune for fremtiden. Det ansees som svært positivt at vi gjennom disse planretningslinjene kan tilrettelegge for spredt boligbygging gjennom kommuneplanens arealdel, men påpeker igjen en bekymring over krav om kunnskapsgrunnlag og kostnadene ved dette, samt innsigelsesinstituttet fra overgripende myndigheter.

Bakgrunn for saken

Landets kommuner har fått oversendt høringsforslag med nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, med frist til uttalelse 12. juni 2024. Høringsforslaget skal erstatte dagens statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging 2014.

Endringer i høringsforslaget

Retningslinjene legger opp til differensiering i kapittel 4 for regioner med større byer, og kapittel 5 som gjelder for regioner med mindre tettsteder og spredtbygde strøk.

Generelt er det gitt forventninger til utredninger og innstramminger eller presiseringer til planarbeidet i kommunene og for regional planlegging.

Vurdering av høringsforslaget

Kapittel 3

3.1 Samordnet areal- og transportplanlegging

Høringsforslaget legger opp til noe mer fokus på gående og syklende enn gjeldende retningslinjer. Kommunen har allerede godt fokus på tilgjengelighet, og mobilitet ivaretas i arealplanene som utarbeides. Gjennom miljøpakkesamarbeidet får vi også mulighet til forbedring av kunnskapsgrunnlaget.

3.6 Næring og industri:

Det skal tas hensyn til nærings- og industrivirksomheters arealbehov og samfunnets samlede behov for verdiskaping. For næringsområdet Thamshamn og planlagte næringsområdet for Furuvika forventer kommunen at dette svares ut i kommende planforslag.

3.9 Jordvern:

Det bør vurderes å oppheve gamle planer som innebærer omdisponering av dyrka jord, og tilbakeføre arealene til LNFR-formål. Dette er nytt punkt i samsvar med tidligere rundskriv. I hovedsak er dette aktuelt ved rullering av kommuneplanens arealdel, men kan og være aktuelt ved opphevelse av eldre reguleringsplaner.

3.10 Klima, naturmangfold og friluftsliv:

Det skal tas hensyn til viktige arealer for friluftsliv og naturmangfold, samt karbonrike arealer, slik at disse arealenes kvalitet og evne til økosystemtjenester, karbonlagring og klimatilpasning opprettholdes. I arbeidet med ny KPA har fokuset vært å unngå nedbygging av skogsområder med høy produktivitet og myr. Foreløpig er det ikke utarbeidet vitenskapelige kriterier/verdier på omdisponering av naturtyper som kommunene kan benytte i klimaregnskap.

3.11 Samfunnssikkerhet, beredskap og naturfare:

I arbeidet med ny KPA har kommunen hatt fokus på å avklare fareområder og bestemmelser til hensynsonene. Utarbeidelse av ROS analyser og ved ytelseskrav på tiltak skal ta høyde for klimarelaterte hendelser. Dette praktiseres allerede, men er utfordrende for både kommunen og tiltakshaver.

4.1 Nullvekstmålet:

Skaun kommune er innenfor regionen med Trondheim og inngår i kapittel 4. Veksten i persontransporten skal tas med kollektivtransport, sykling og gange. Skaun kommune har fortsatt noen områder for spredt bebyggelse og ønsker å

oppretholde grendene ved begrenset omfang av utbygging, dette for å ivareta landbruksdrift og identitet. Kommunen har satt av tilstrekkelig med areal nært opp og i tettstedene. Kommunedirektøren savner en fordelingsnøkkel for vekst mellom tettstedene og øvrige spredte områder.

6. Retningslinjer for beslutningsunderlaget:

6.1 Kommunen har god kompetanse og har muligheter for å sikre et godt kunnskapsgrunnlag gjennom byvekstavtalen.

6.2 Tettstedene i kommunen ligger i hovedsak langs godt utviklede transportakser og vil fokusere utbygging langs disse. Krav til utredning for gående og syklende jobbes det med i forhold til totaloversikt og prioriteringer.

6.3 Kommunen har gjennom ny KPA utarbeidet arealregnskap, som gir oversikt på natur og landbruk. På sikt bør kommunen sette målkrav samt forbedre arealregnskapet. Kommunedirektøren ser nytten av et arealregnskap, men metode og beregninger bør standardiseres for kommunene. Arealregnskapet forutsetter at datagrunnlaget er enhetlig og oppdatert.

6.4 Kommunen har i ny KPA vurdert planreserve og målkonflikt. Kommunedirektøren tolker høringsforslaget som presisering av tidligere rundskriv og at det forventes en tydeligere redegjørelse for opprettholdelse av planreserven.

6.5 I kommuneplanens samfunnsdel har kommunen satt mål og strategier som omfatter arealbruk og mobilitet.

6.6 Gjennom regionsamarbeidet har kommunen godt kunnskapsgrunnlag på den demografiske utviklingen for Skaun og regionen. Sikre variert bebyggelse som sikrer et bredt boligtilbud er allerede ivaretatt i plansaksbehandlingen. Foreløpig er det ikke utarbeidet overordnet boligbehovsanalyse for Skaun eller regionen.

6.7 Kommunedirektøren har lagt til grunn helhetlig ROS analyse ved utarbeidelse av ny KPA.

Konklusjon

Endringene som kommer frem av høringsforslaget, er delvis allerede ivaretatt gjennom kommunens forvaltning. Kommunedirektøren er derfor positiv til tydeliggjøringen innenfor fagområdene som sikrer forsvarlig utvikling. Samtidig har høringsforslaget konsekvenser for kommunen og utbyggere med tanke på økt ressursbruk og økt tidsbruk på planarbeidet. Endringene forutsetter økt samarbeid mellom stat, kommuner og privat sektor for å legge til rette for «best praksis».

Skaun tilhører Trondheimsregionen og derav kapittel 4. Kommunedirektøren er derfor usikker på handlingsrommet for opprettholdelse av grendestrukturen i kommunen.